

AB BÜLTENİ

ARALIK 2025

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	(AB)*	(Euro Bölgesi)*	2025 (Euro Bölgesi)	2026 (Euro Bölgesi)	2027 (Euro Bölgesi)
Büyüme	1,6%	1,4%	1,2%	1,0%	1,3%
Enflasyon	2,5%	2,1%	2,1%	1,7%	1,9%
İşsizlik	6,0%	6,3%	6,3%	6,3%	6%
Gösterge Faiz			2%		

*: 30 Kasım 2025 itibarıyla son Euro stat verileri

** : AMB'nin Eylül 2025 projeksiyonları

Temel Göstergelerde Son Gelişmeler

Eurostat verilerine göre, üçüncü çeyrekte büyüme bir önceki çeyreğe oranla AB'de %0,3, Euro Bölgesi'nde %0,2 olarak kaydedildi. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, AB %1,6, Euro Bölgesi ise %1,4 büyüdü.

AB'de istihdam 2025 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,2 artarken, Euro bölgesinde %0,1 artış gösterdi. Bir

önceki yılın aynı dönemine göre istihdam AB'de %0,6, Euro Bölgesi'nde %0,5 yükseldi.

Ekim ayında AB enflasyonu %2,5 (Eylül ayında %2,6), Euro Bölgesi enflasyonu ise %2,1'e (Eylül ayında %2,2) düştü. Bir önceki yılın aynı döneminde enflasyon AB'de %2,3, Euro Bölgesi'nde ise %2 idi.

Eylül Ayında İthalat 211,9 Milyar Euro Oldu

Eurostat tarafından kasım ayında açıklanan AB'nin 2025 yılı Eylül ayı dış ticaret verilerine göre, AB dışı ülkelere mal ithalatı 2024 yılı Eylül ayına göre %3,8 artışla 211,9 milyar euro oldu.

Eylül ayında en önemli 10 ticaret ortağı arasında en yüksek artış Hindistan (%13,8), ABD (%12,5), İsviçre, (%10,6), Meksika (%10,2) ve Türkiye'den (%7,2) ithalatta yaşanırken, Güney Kore (%-17,1), Birleşik Krallık (%-0,3), Ja-

ponya'dan (%-0,1) ithalatta düşüş kaydedildi.

Türkiye'den eylül ayı ithalatı 8,4 milyar euroya yükselirken, Türkiye'ye ihracat %1,5 azalış ile 9,1 milyar euroya düştü. AB dışı ülkelere ihracat ise, %6,9 artış ile 228,2 milyar euroya yükseldi. AB'nin en önemli ticaret ortakları arasında, yalnızca Çin (%2,5) ve Türkiye'ye ihracatta düşüş görülürken, ABD (%15,4), İsviçre (%13,4) ve Norveç'e (%13,3) ihracatta artış dikkat çekti.

AB'nin Tarım İthalatı Eylülde 141,7 Milyar Euro Oldu

Kasım ayında yayımlanan AB Tarım Ürünleri Ticareti Raporu'na göre, 2025 yılının ilk 9 ayında tarım ürünleri ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre %13 artarak 141,7 milyar euro oldu.

Brezilya, Birleşik Krallık ve ABD, AB'nin en önemli 3 tedarikçisi olmaya devam etti. Kanada'dan ithalat özellikle kolza tohumu, mısır ve buğday ithalatındaki büyük artış nedeniyle %88, Fildişi Sahili'nden ithalat yüksek kakao fiyatları nedeniyle %48 artarken, Rusya'dan yapılan ithalat yağlı tohum ithalatındaki düşüş nedeniyle %68 oranında azaldı. Türkiye'den ithalat ise geçen yılın aynı dönemine oranla sabit kaldı ve ülkemiz Brezilya, BK, ABD, Ukrayna, Çin ve Fildişi Sahili'nin ardından %3,6 pay ile AB'nin ithalatında 7. sı-

rada yer aldı. AB'nin ilk 10 ithalat pazarı içerisinde yalnızca Ukrayna'dan ithalat mısır ve buğday ithalatında düşüş nedeniyle gerileme (%-18) gösterdi.

AB'nin 2025 yılı ilk 9 ayında en çok ithalat yaptığı ürün grupları sırasıyla; çay, kahve ve baharatlar, meyve ve yemişler ile yağlı tohumlar ve protein bitkileri oldu.

Aynı dönemde AB tarım ürünleri ihracatı ise %1 artışla 177,4 milyar euro oldu. AB'nin en büyük 10 ihracat pazarı içerisinde en yüksek ihracat artışı Türkiye (%11), İsviçre (%10) ve Norveç'e (%10) gerçekleşirken, Türkiye ithalat ile benzer şekilde ihracatta da AB'nin 7. büyük ticaret ortağı oldu. Birleşik Krallık ise %23 pazar payı ile AB'nin açık ara en büyük ihracat pazarı olmaya devam etti.

AB 2025 Sonbahar Ekonomik Tahminler Raporu Yayınlandı

Avrupa Komisyonu, 2025 Sonbahar Ekonomik Tahminler Raporu'nu yayımladı. Raporda;

- 2025'in ilk 3 çeyreğinde, AB ekonomisinin tarife artışı beklentisinden kaynaklı ihracat artışı ile beklenenden daha güçlü bir büyüme kaydettiği;
- Ekonomik aktivitenin, zorlu dış gelişmelere rağmen, güçlü iş piyasası, artan alım gücü ve olumlu finansal koşulların etkisiyle tahminler doğrultusunda belirli ölçüde genişlemeye devam edeceği;
- AB'de 2025 ve 2026 yılında %1,4; Euro Bölgesi'nde ise 2025 yılında %1,3, 2026 yılında %1,2 büyüme beklendiği;
- Euro Bölgesi'nde enflasyonun 2025 yılında %2,1'e gerilemesi ve 2027 yılı itibarıyla Avrupa Merkez Bankasının %2 hedefine ulaşmasının beklendiği; AB'de ise biraz daha yüksek kalarak 2027 yılına kadar %2,2'ye düşmesinin beklendiği;
- AB'nin dış ticarete açık yapısı nedeniyle, ticaret kısıtlamalarına karşı hassas olmaya devam ettiği, ancak ABD ile AB dâhil olmak üzere ticaret ortakları arasında sağla-

nan uzlaşmaların Bahar Raporu'nda yer alan belirsizliklerin bir kısmını azalttığı;

- AB dışındaki küresel büyümenin Bahar Raporu'ndan yukarı yönlü revize edilerek, 2025 ve 2026 yılı için %3,4, 2027 yılı için %3,5'e çekildiği;
- 2022'de başlayan istihdam artışındaki kademeli yavaşlamanın 2025'in ilk yarısında da devam ettiği; buna rağmen AB ekonomisinin bu dönemde 380.000 yeni istihdam yarattığı; işsizlik oranının 2025 ve 2026'da %5,9'dan 2027'de %5,8'e gerilemesinin öngörüldüğü; AB'de ücret artışının hız kesecek olmakla birlikte enflasyonun üzerinde kalarak alım gücünde kısıtlı iyileşmeye neden olabileceği belirtildi.

Raporun Türkiye ile ilgili bölümünde ise, büyümenin 2025 ve 2026 için %3,4, 2027 için %4 olması; işsizliğin istikrarlı seyrini devam ettirmesi; enflasyonun gelecek yıl %24,8, 2027'de ise %17,7'ye düşmesinin beklendiği ifade edildi. Mali tarafta kısa vadede bir sorun beklenmediği belirtilirken, erken emeklilik politikaları nedeniyle sosyal güvenlik açıklarının sürdürülebilirliğine dair giderek artan endişelere dikkat çekildi.

AB KURUMLARI - POLİTİKALAR VE UYGULAMALAR

AP Raportörü, Komisyon'un Çelik Önlem Teklifine İlişkin Raporunu Yayımladı

Avrupa Komisyonu tarafından çelik ürünlerinde alınması planlanan önleme yönelik mevzuat teklifine ilişkin, Konsey ve Parlamento tarafından müzakere pozisyonları kabul edilmesi gerekmekte olup, Parlamento müzakere pozisyonuna esas teşkil edecek taslak rapor 24 Kasım tarihinde yayımlandı.

Komisyon'un mevzuat teklifine yönelik olarak değişiklik önerilerinin yer aldığı raporda;

- Önlemin DTÖ yükümlülükleri ile uyumlu şekilde, küresel kapasite fazlasını hedef alarak, daha açık ve kural bazlı ticareti sağlama hedefiyle uygulanması,
- Tedarik süreçlerinde aksamaların önüne geçmek üzere, kullanılmayan çeyreklik kotaların bir sonraki çeyreğe devredilmesine izin verilmesi,
- Rusya ve Belarus'ta eritilip dökülen çeliği içeren ürünlerin AB'ye ithalatına izin verilmemesi,
- Ukrayna'nın önlemden muaf tutulması,
- Komisyon mevzuat teklifinde yer alan, "mevzuatın kabulünün ardından 2 yıl içerisinde bir gözden geçirme yapılarak gerekli görülmesi halinde listeye yeni çelik ürünleri eklenmesi" yerine, "mevzuatın yürürlüğe girişinden sonra 1 yıl içinde bir gözden geçirme yapılarak listeye yeni çelik ürünleri eklenmesinin yanı sıra, listede yer alan çelik ürünlerinin çıkarılabilmesi"
- Gözden geçirme ile, önlemin tedarik zinciri üzerindeki etkilerinin incelenmesi,

- Komisyon tarafından her yıl kamuya açık bir şekilde önlemin uygulanmasına ilişkin bir rapor yayımlanması,
- Komisyon tarafından, önlemin yürürlüğe girmesinden sonra 2 yıl içinde ve sonraki her iki yılda mevzuatın yerindeliğinin incelenmesi ve bu inceleme sırasında, önlemin çelik sektörünün yanı sıra çelik kullanıcısı sektörlerle etkisinin de ele alınması önerildi.

TİM Brüksel Temsilciliğimizin Girişimi ile Çelik Önlemlerine İlişkin Soru Önergesi Sunuldu

AB'nin çelik ürünlerinde almayı planladığı önleme ilişkin, TİM Brüksel Temsilciliğimizce Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu (AP) ve üye ülke temsilcileri ile görüşmeler devam ediyor.

Bu kapsamda, Avrupa Parlamentosu Ticaret Komitesi üyesi Milletvekili Andi Cristea ile gerçekleştirilen görüşme sonrasında, Temsilciliğimizce hazırlanan taslak soru önergesi, Sayın Cristea tarafından küçük değişiklikler yapılarak aşağıdaki hali ile Komisyon'a iletilti:

The Commission's recently proposed trade measures on steel products have raised concerns among the EU's trading partners and among downstream industries within the EU.

In this context:

1. Has the Commission carried out any impact assessment regarding the potential cost increases for downstream industries and, consequently, for EU consumers resulting from these measures?

2. Has the Commission assessed the potential impact on supply chains involving the EU's preferential trading partners, particularly in view of the deep supply chain integration between the EU and several of its key external partners, not only in the steel sector but also across industries relying on steel as an essential input?

3. Given that any tariff increase on steel products of up to 50 % would require negotiations under World Trade Organization rules and/or EU trade agreements, and considering that in the case of preferential trade agreements granting full market access for steel products it would not be possible to offer our counterparts any further concessions in this sector regardless of the size of tariff-rate quotas, has the Commission analysed the potential implications of having to provide compensatory concessions in other sectors, as well as the associated risk of market access losses for EU industries in third countries?

Çelik Kullanıcıları, AB'nin İthalat Kısıtlamalarına Yönelik Endişelerini Dile Getirdi

ACEA (Avrupa Otomobil Üreticileri Birliği) ve Avrupa teknoloji sanayisinin temsilcisi ORGALIM'in (mekanik, metal teknolojileri ve mühendislik) ardından, Metal Packaging Europe tarafından AB basınına yaptırılan bir haber ile, AB'nin çelik ürünlerinde almayı planladığı önlem eleştirildi.

Ambalaj sektörünün Avrupa'nın çelik değer zincirinin merkezinde yer aldığı belirtilen haberde, mevcut haliyle önlemin çelik ambalaj gibi kilit çelik kullanıcı sektörlerle zarar vereceği, çelik ambalajda tesis edilmiş bulunan başarılı döngüsel ekonomiyi zayıf-

latacağı ve ambalaj maliyetlerinde neden olacağı artışın tüketici maliyetlerini yükselteceği belirtildi.

Haberde ayrıca, IVSH (Endüstriyel Kesici Aletler ve Ev Eşyaları Birliği) ve FEC (Avrupa Pişirme Gereçleri ve Çatal-Bıçak Üreticileri Federasyonu) tarafından, Komisyon teklifinin çeliği yüksek değerli tüketici ürünlerine dönüştüren ve ekonomik açıdan en az hammadde üreticileri kadar önemli olan çelik kullanıcısı sektörleri göz ardı ettiği ve tüm değer zincirini ciddi şekilde zayıflatma riski taşıdığına dille getirildiği vurgulandı.

Özel Sektör, Çelikteki Korumacı Önlemlerin Diğer Sektörlere Genişletilmesini Talep Ediyor

Avrupa Komisyonu tarafından ticari savunma araçlarına yönelik özel sektör temsilcileri ile 12 Kasım tarihinde gerçekleştirilen toplantıda;

- 2024 yılında, 13'ü kimya, 8'i demir&çelik sektöründe olmak üzere 33 yeni soruşturma başlatıldığı (bu sayı 2023 yılında 14, 2022 yılında yalnızca 5'ti);
- Hâlihazırda 199 önlem uygulandığı (169 antidamping, 30 antisübvansiyon ve korunma önlemi); bu önlemlerin 74'ünün demir ve çelik, 39'unun kimya, 9'unun alüminyum, 8'inin plastik ürünlerine yönelik olduğu;
- Önlemlerin etkisiz kılınmasını engellemek üzere 2024 yılında 3 soruşturmanın sonuçlandırıldığı ve 2 yeni soruşturma başlatıldığı;
- Alınan tüm bu önlemler neticesinde, ithalatın önemli ölçüde azaldığı (önleme tabi ürünlerde kimya sektöründe %85, demir ve çelik sektöründe %52)
- Çin'e yönelik elektrikli araçlarda sübvansiyon soruşturmasının 2024 yılı Ekim ayında tamamlanmasının ardından, AB'de üretilen elektrikli araç sayısının %19, satışının ise %28 arttığı; böylelikle Çin menşeli elektrikli araçların AB'de pazar payının %25'ten 2025 yılı ikinci çeyreği itibarıyla %17'ye gerilediği;
- AB'ye karşı başlatılan önlemlerde de artış görüldüğü (bir önceki yıl 20 iken, 2024 yılında 34); önlemlerin AB'ye karşı haksız

kullanımına yönelik DTÖ başta olmak üzere tüm araçların kullanıldığı belirtildi.

AB özel sektörü tarafından (çeşitli imalat sektör birliklerini temsil eden Aegis Europe) çelikte alınması planlanan önlemlerin diğer sektörlerde de genişletilmesi beklentisi dile getirilmiş olup, Komisyon temsilcisi tarafından; çelik sektörünün durumunun hassas ve farklı olduğu; sektörün hâlihazırda maksimum süreyle korunma önlemleri ile korunduktan sonra, bu önlemin yetersiz kalması nedeniyle kalıcı bir önlem arayışına gidildiği; diğer sektörlerde ihtiyaç duyulması halinde öncelikle mevcut ticari savunma araçlarına başvurulabileceği; çelik benzeri önlemlerin ancak ondan sonra gündeme gelebileceği dile getirildi.

Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi, EUDR'nin 1 Yıl Ertelenmesini Önerdi

Avrupa Komisyonu tarafından 21 Ekim tarihinde AB Ormansızlaşma Yönetmeliği'nin (EUDR) uygulanması için 6 aylık bir geçiş süresi tanınması ve mevzuatın basitleştirilmesi önerisine yönelik olarak, kasım ayı içerisinde Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi tarafından yürütülen ayrı iç istişareler sonucunda, uygulamanın tüm firmalar için bir yıl süreyle ertelenmesi önerildi.

AB Konseyi tarafından 19 Kasım tarihinde uygulamanın ertelenmesi yönünde müzakerelere pozisyonu kabul edilmesinin ardından, Avrupa Parlamentosu, 26 Kasım tarihinde gerçekleştirilen oturumda, Konsey tarafından benimsenen pozisyon ile benzer şekilde Yö-

netmeliğin 12 ay ertelenmesini önerdi. Parlamentoda en yüksek çoğunluğa sahip EPP (Avrupa Halkların Partisi) ile aşırı sağ gruplar arasında sağlanan uzlaşılı ile Parlamento pozisyonu 402'ye karşı 250 oy ile kabul edildi.

Komisyon, Parlamento ve Konsey arasında yürütülecek üçlü müzakerelerde uzlaşılıya varılması halinde, yeni mevzuatın orta ve büyük işletmeler için 30 Aralık 2026, mikro ve küçük işletmeler için 30 Haziran 2027 tarihinde uygulamaya konulması beklenmekte olup, ayrıca Komisyon tarafından EUDR'ın etkisi ve idari yükünü değerlendirmek üzere 30 Nisan 2026'ya kadar bir gözden geçirme yapılması gerekecektir.

Avrupa Komisyonu, 2026 Çalışma Programı'nı açıkladı

AB Ekonomik ve Mali İşler Konseyi, 150 € altı sevkiyatlar için gümrük muafiyeti uygulamasının 2026 yılında kaldırılması konusunda uzlaşılı sağladı.

13 Kasım tarihinde gerçekleştirilen toplantıdan sonra yapılan açıklamada; söz konusu uygulamanın geniş kapsamlı AB gümrük re-

formu kapsamında 2028 yılında yürürlüğe gireceği, ancak durumun aciliyeti nedeniyle, 2026 yılından itibaren basit ve geçici bir çözüm üzerinde çalışılacağı belirtildi.

Avrupa Komisyonu, 2024 yılında değeri 150 euronun altında olan tüm e-ticaret gönderilerinin %91'inin Çin'den geldiğini açıklamıştı.

AB, İthal Ürünlerle Gelen Yasaklı Pestisitleri Önlemek Amacıyla Yeni Mevzuat Hazırlıyor

Avrupa Komisyonu tarafından, birçok pestisit maddesi için süresiz onay verilmesi (hâlihazırda 10-15 yıllık dönemlerde yenilenmesi gerekiyor) ve AB’de yasaklanan tehlikeli pestisitlerin ithal ürünler yoluyla yeniden AB pazarına girmesinin engellenmesi öngörülmüyor.

AB’nin yeni gıda güvenliği omnibus (sadeleştirme) paketinin parçası olarak, pestisitlerde kullanılan aktif maddeler için onay süresinin, belirli istisnalar haricinde, sınırsız hale getirilmesi planlanırken, Komisyon’un gıda vizyon belgesinde de yer alan, “no ban without alternatives” ilkesinin bir yansıması olarak, en tehlikeli maddeler ile “ikame adayı” olarak yakın zamanda daha güvenli bir alternatifle değiştirilmesi gereken maddelerin istisna tutulması planlanıyor.

Komisyon önerisi ile ayrıca, AB’de yasakla-

nan tehlikeli pestisitlerin ithal ürünler yoluyla yeniden AB pazarına girmesinin de engellenmesi amaçlanırken, bu doğrultuda, hâlihazırda AB’de yasaklı olan tespit edilebilir seviyedeki tüm pestisit kalıntılarının yasaklanması, bu amaçla, “ithalat toleransı”nın kaldırılması ve kalıntı limitlerini belirleyen “iyi tarım uygulamaları”nın hem AB üreticileri hem de üçüncü ülkeler için eşit şekilde uygulanması öngörülmüyor.

Ayrıca, AB çiftçilerinin kimyasal pestisitlere bağımlılığını azaltmak için biyopestisitlerin pazar erişiminin hızlandırılması hedeflenirken, genetiği değiştirilmiş mikroorganizmalarla üretilmiş gıda veya yemlerin kullanımında da değişikliğe gidilerek, nihai üründe canlı GDO hücresi kalmadığı sürece, bu ürünlerin “produced from GMOs” olarak sınıflandırılmaması planlanıyor.

AB, Bazı Tarım Ürünlerinde MRL Seviyelerini Tespit Sınırına (LOD) Düşürüyor

Avrupa Komisyonu tarafından, farklı tarımsal ürünlerde profenofos, diazinon, azocyclotin, cyhexatin, fenarimol, dicofol, fenpropathrin, chlorfenapyr ve endosulfan için maksimum kalıntı seviyelerinin (MRL) en modern ve güvenilir yöntemler ile tespit edilebilen en düşük seviyeye (LOD – limit of determination) düşürülmesi öngörülüyor.

Bu kapsamda MRL seviyelerinin;

- Profenofos kullanımında, fındık dâhil ağaç yemişleri, soğan, sarımsak, domates, yağlı tohumlar ve baharatlar için LOD seviyesi olan 0,01-0,02 mg/kg,
- Diazinon kullanımında, fındık dâhil ağaç yemişleri, soğan, sarımsak, tatlı biber, tatlı mısır, yağlı tohumlar, baharatlar, bal için LOD seviyesi olan 0,01-0,05 mg/kg,
- Azocyclotin ve cyhexatin kullanımında, portakal, elma, şaraplık üzüm, soğan ve sarımsak için LOD seviyesi olan 0,01 mg/kg,
- Fenarimol kullanımında, turuncgiller, fındık dâhil ağaç yemişleri, elma, şeftali, kayısı, erik, üzüm, çilek, patates, soğan ve sarımsak için LOD seviyesi olan 0,01 mg/kg,
- Dicofol kullanımında, fındık dâhil ağaç ye-

mişleri, soğan, sarımsak, kavun, yağlı tohumlar, çaylar ve bal için LOD seviyesi olan 0,02-0,1 mg/kg,

- Fenpropathrin kullanımında, turuncgiller, çilek, kavun ve çay için LOD seviyesi olan 0,01-0,05 mg/kg,
- Chlorfenapyr kullanımında, çaylar, fındık dâhil ağaç yemişleri, soğan, sarımsak, yağlı tohumlar, zeytinyağı üretiminde kullanılan zeytin ve tahıllar için LOD seviyesi olan 0,01-0,1 mg/kg,
- Endosulfan kullanımında, turuncgiller, fındık dâhil ağaç yemişleri, elma, kayısı, şeftali, erik, üzüm, patates, domates, soğan, sarımsak, brokoli, yeşil yapraklı sebzeler, otlar ve yenilebilir çiçekler, baharatlar, mercimek, fasulye, yağlı tohumlar, zeytinyağı üretiminde kullanılan zeytin, tahıllar ve bal için LOD seviyesi olan 0,03-0,1 mg/kg düzeyine düşürülmesi planlanıyor.

Söz konusu değişikliklerin, Avrupa Komisyonu içinde müzakerelerin tamamlanmasının ardından 2026 yılında kabul edilmesi ve en geç 2027 yılı başında uygulanmaya başlanması bekleniyor.

AB, Çeşitli Tarım Ürünlerinde Triclopyr için MRL Değerini Düşürüyor

Avrupa Komisyonu tarafından, farklı tarımsal ürünlerde triclopyr kullanımında maksimum kalıntı seviyelerinin (MRL) yeniden belirlenmesi öngörülüyor.

Bu kapsamda greyfurt, kayısı ve pirinç için MRL, sırasıyla 0,1 mg/kg, 0,05 mg/kg ve 0,3 mg/kg'dan en modern ve güvenilir yöntemler ile tespit edilebilen en düşük seviye (LOD

- limit of determination) olarak 0,01 mg/kg'a düşürülüyor.

Portakal, limon ve mandalina ürünlerinde ise MRL 0,1 mg/kg'dan 0,07 mg/kg'a düşürülüyor.

Söz konusu değişikliklerin, Avrupa Komisyonu içinde müzakerelerin tamamlanmasının ardından en geç 2027 yılı başında uygulanmaya başlanması bekleniyor.

AB, Tarımsal Ürünlerdeki Hile Şüphesi Raporlarını Yayımladı

Avrupa Komisyonu tarafından, tarım-gıda ürünlerinde sahtekârlık şüphelerine yönelik 2025 yılı Eylül ayı raporu 7 Kasım, Ekim ayı raporu ise 27 Kasım tarihinde yayımlandı.

Tağış, kayıtlarda oynama ve diğer ihlaller başlıkları altında hile şüphelerine yer verilen raporda, eylül ayında Türkiye'den gerçekleşen ithalatta bitkisel yağ spreyinde carnauba

wax, dubai çikolatalarında tartrazine ve çeşitli gıda ürünlerinde sibutramine ve sildenafil tespiti olmak üzere 3 şüpheli vaka rapora yansdı.

Ekim ayında ise, Türkiye'den gerçekleşen kraker, kayısı, bitki çayı, baharat ezmesi, petek balı, gıda takviyeleri ve çikolata kaplı meyve ithalatında 7 şüpheli vakaya yer verildi.

AB, CLP Yönetmeliğindeki Bazı Hükümleri 2028'e Erteledi

AB, 2024 yılında revize edilen kimyasalların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanmasına ilişkin düzenlemenin (CLP yönetmeliği) birçok hükmünün uygulamaya giriş tarihlerinin 1 Ocak 2028'e ertelenmesine karar verdi.

Komisyon'un mevzuatın basitleştirilmesi sürecinin bir parçası olarak, "Stop-the-clock" olarak adlandırılan Komisyon önerisi, Parlamento ve üye ülkelerin onayı ile hayata geçirildi.

AB tarafından, ilgili mevzuatın yürürlüğe girişinin ertelenmesi ile, işletmelere daha fazla zaman ve hukuki kesinlik sağlanacağı, ayrıca halihazırda CLP düzenlemesine ilişkin de-

vam eden mevzuat çalışmaları için mevzuat yapıcılara zaman tanınacağı açıklandı.

AB, Kimyasallara İlişkin Mevzuat Paketini Kabul etti

AB Konseyi, kimyasallara ilişkin “tek madde, tek değerlendirme” mevzuat paketini 13 Kasım tarihinde kabul etti.

Paket kapsamında, kimyasallar hakkında ortak bir veri platformu oluşturulması, bilimsel ve teknik görevlerin yeniden gözden geçirilmesi ve Birlik ajansları arasında kimyasallar alanındaki iş birliğinin artırılmasına yönelik üç mevzuat teklifi yer alıyor. Yeni mevzuat paketi ile kimyasallara ilişkin mevzuatın sadeleştirilmesi, kimyasallara yönelik bilgi tabanının güçlendirilmesi ve ortaya çıkan kimyasal risklere karşı hızla harekete geçilmesi hedefleniyor.

Konuya ilişkin Konsey tarafından yapılan açıklamada, ortak veri tabanı oluşturulması ile yaklaşık 70 AB mevzuatı kapsamında oluşturulan veya sunulan tüm kimyasal verilere erişim sağlanmasının güvence altına alınacağı açıklandı.

Ayrıca, Avrupa Kimyasallar Ajansı (ECHA) tarafından, ortak veri platformu içinde, insan sağlığına veya çevreye potansiyel risk oluşturan maddelere (endişe verici maddeler) alternatifleri listeleyen bir veri tabanı oluşturulması gerekiyor. Mevzuat, bir sonraki aşamada AB Resmi Gazetesi'nde yayımlandıktan 20 gün sonra yürürlüğe girecek.

Avrupa Komisyonu Yeni Biyoekonomi Stratejisini Sundu

Avrupa Komisyonu tarafından, fosil yakıt ihtalatına bağımlılığı azaltmak ve kritik hammaddelere alternatif sunmak üzere, 27 Kasım tarihinde Rekabetçi ve Sürdürülebilir Biyoekonomi Stratejisi yayımlandı. Yeni Biyoekonomi Stratejisi ile;

- Yenilenebilir biyolojik kaynakların kullanımının kolaylaştırılması,
- Fosil bazlı malzeme ve ürünlerin ikamesinin sağlanması,
- Tarım, ormancılık, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, biyokütle işleme, biyolojik üretim ve biyoteknolojiler gibi sektörlerde biyolojik kaynaklar kullanılarak sürdürülebilirliğin güçlendirilmesi,

- AB güvenlik standartları korunurken, bu alanda sadeleştirilmiş bir düzenleyici çerçeve oluşturulması ve yenilikçi çözümlere yönelik daha hızlı ve daha basit onay süreçleri sağlanması,
- AB fonlarının biyolojik bazlı teknolojilere yönlendirilmesinin sağlanması,
- Plastik, lif, tekstil, kimyasallar, gübre, bitki koruma ürünleri, inşaat malzemeleri, biyorafineriler gibi biyolojik bazlı sektörler için yenilikçi pazarlar belirlenmesi, bu amaçla örneğin ilgili mevzuatlarda yapılacak değişikliklerle ürünlerde biyolojik bazlı içerik talebinin artırılması hedeflenmektedir.

TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLER

AB Ticaret Politikası Yıllık Raporu Yayımlandı

Avrupa Komisyonu tarafından ticaret anlaşmalarının etkisi ve uygulanmasına ilişkin 3 Kasım tarihinde yayımlanan raporda, 2024 yılında AB'nin tercihli ticaret ortaklarına ihracatının diğer ülkelere yapılan ihracatın iki katı kadar arttığı; AB'nin geniş ticaret anlaşması ağının AB firmalarının ihracatta alternatif pazarlar bulmasına yardımcı olurken, belirli üçüncü ülkelere bağımlılığı azalttığı vurgulandı. Raporda;

- 2024 yılında, ticaret ortakları nezdinde 44 ticari engelin kaldırıldığı; 2020 yılından beri çözülen pazara giriş sorunu sayısının 186 olduğu;
- AB'nin ticaret anlaşması ağını aktif bir şekilde genişletmeye devam ettiği; 2024 yılında Yeni Zelanda ile STA ve Kenya ile Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği; böylece şu anda yürürlükte olan AB ticaret anlaşması sayısının 76 ülkeyi kapsayacak şekilde 44'e ulaştığı;
- 2025 yılında Endonezya ile müzakerelerin tamamlandığı, Mercosur ve Meksika ile yapılan anlaşmaların Konsey ve Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmasının beklendiği;
- Hâlihazırda Hindistan, Malezya, Filipinler, Tayland ve Birleşik Arap Emirlikleri ile ticaret anlaşması müzakerelerinin sürdürüldüğü açıklandı.

Raporda Türkiye'ye ilişkin olarak ise;

- 2022 yılından bu yana Türkiye ile ku-

ruşan yapıcı diyalog sayesinde Türkiye pazarında karşılaşılan ticari engel sayısının 26'dan 14'e düşürüldüğü;

- Türkiye'nin, hurda bakır ihracatında kısıtlamaları kaldırdığı;
- Alkollü içeceklerde bandrol uygulaması sorunun çözüldüğü, ancak 2024 yılı Aralık ayında ÖTV değişikliği yaparak, Türkiye'nin benzer alkol oranına sahip diğer içkilere kıyasla ağırlıklı olarak Türkiye'de üretilen rakıya daha düşük ÖTV uygulamasına geçtiği;
- Canlı sığır ve sığır eti ithalatında AB'ye tanınan tercihli kotaların açıldığı, ancak kota tahsis sisteminin hala şeffaf olmadığı;
- TAREKS (Risk Esaslı Ticaret Kontrol Sistemi) uygulamasında AB işletmelerinin yaşadığı zorlukların çözülmesi için adımlar atıldığı;
- İthalatta gözetim önlemi kapsamında AB için öncelikli bazı ürünlerin önlem kapsamı dışına alındığı;
- Tekstil ve tekstil üretiminde kullanılan ürünlerin ithalatında gözetim uygulaması kapsamında Türkiye'nin AB firmalarının sorunlarını vaka bazında değerlendirme ve sistematik çözüm geliştirme olasılığını araştırma taahhüdünde bulunduğu;
- Ham ve yarı işlenmiş deri ihracatına uygulanan vergilerin kaldırılması konusunda ilerleme sağlanamadığı belirtildi.

Ribera: “ABD ile Dijital Alan Düzenlemeleri Müzakereleri Söz Konusu Değil”

ABD Ticaret Bakanı Lutnick’in çelikte AB’ye kota verilmesini AB’nin dijital alan düzenlemelerini gözden geçirmesi şartına bağlaması hakkında konuşan Ribera, iç yasal düzenlemelerin egemenlik konusu olduğunu belirterek müzakereye açık olmadığını söyledi.

Ancak, üye ülkelerin bu pozisyonu ne kadar destekleyeceği belirsiz görünüyor. Zira Alman Bakan Reiche’nin AB’nin dijitalle ilgili kurallarını esnetmekten yana olduğu basına yansdı.

ABD ile ticaret anlaşmasına nihai şeklini vermek üzere müzakereler yürüten AB için masadaki en önemli maddeler arasında karşılıklı serbestleşmenin sağlandığı madde listesini genişletmek ve metallerde ABD pazarına tarifersiz kotayla erişim sağlamak var.

AB, Trans-Pasifik Bloğu ile Ticaret ve Yatırım Diyaloğu Başlattı

AB Ticaret Komiseri Maroš Šefčovič, 20 Kasım tarihinde AB ile CPTPP (Avustralya, Brunei, Kanada, Şili, Japonya, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Peru, Singapur, Vietnam ve Birleşik Krallık arasındaki Serbest Ticaret Alanı) arasında birincisi gerçekleştirilen Ticaret ve Yatırım Diyaloğu toplantısına katıldı.

AB-CPTPP Ticaret ve Yatırım Diyaloğu’nun, ticaretin çeşitlendirmesi, dijital ticaret, ticaret ve yatırımların kolaylaştırılması, tedarik zinciri dayanıklılığı ve Dünya Ticaret Örgütü reformu da dâhil olmak üzere küresel ticaret ortamı olmak üzere beş alanda iki blok arasında sonuç odaklı iş birliğini kapsayacağı açıklandı.

AB ile CPTPP (Kapsamlı ve İlerici Trans-Pasifik Ortaklığı Anlaşması) üyeleri küresel milli gelirin %32’sini ve küresel ticaretin %37’sini temsil ediyor.

AB ve Birleşik Krallık, Ortak SPS Alanı ve SKDM Muafiyeti için Müzakereler Başlatacak

AB üye ülkeleri, AB ve Birleşik Krallık (BK) arasında ortak bir insan ve bitki sağlığı (SPS) alanı tesis edilmesi ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'ndan (SKDM) muafiyet sağlanabilmesi amacıyla tarafların emisyon ticareti sistemleri (ETS) arasında bağlantı kurulması konusunda müzakere yürütmek üzere 13 Kasım tarihinde Avrupa Komisyonu'na yetki verdi.

SPS anlaşması ile AB ve BK'da insan ve bitki sağlığı kurallarının uyumlaştırılarak, taraflar arasında tarım ürünleri ticaretinde birçok sertifika ve kontrolün kaldırılması ve idari yükün azaltılması amaçlanıyor.

ETS'ler arasında bağlantı kurularak ise, AB ve BK arasında emisyon tahsisatı ticaretinin kolaylaştırılması, taraflar arasında karbon kaçağının önlenmesi ve böylelikle tarafların karşılıklı olarak SKDM muafiyeti kazanması hedefleniyor.

Komisyon tarafından yürütülecek müzakerelerin tamamlanmasının ardından, sonraki aşamada Konsey ve Parlamento tarafından onaylanması gerekecek.

AB, Rusya'ya yönelik 19. yaptırım paketini kabul etti

AB ve Afrika Birliği 7. Zirvesi, AB Konseyi Başkanı Antonio Costa, Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Angola Başkanı Joao Lourenço ve Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Mahmoud Ali Youssouf başkanlığında 24-25 Kasım tarihlerinde Angola'da gerçekleştirildi.

Zirvede, Afrika ülkelerinin yeşil ve dijital dönüşümü kapsamında 150 milyar Avro değerinde AB-Afrika Küresel Geçit yatırım paketinin uygulanmasından memnuniyet duyulduğu; taraflar arasında ticari ve ekonomik iş birliğini geliştirme konusunda kararlı olduğu; hâlihazırda AB'nin 19 Afrika ülkesi ile STA'sı bulunduğu ve böylelikle Afrika ihracatının %90'ının AB pazarına gümrük ver-

gisiz bir şekilde girebildiği belirtildi.

Zirve sonunda yayımlanan ortak deklarasyon ile; tüm Afrika ülkelerinin kalkınması, sanayileşmesi, ihracatını çeşitlendirmesi ve bölgesel piyasalara entegre olmasını destekleme taahhüdü yinelenerek, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi'nin (AfCFTA) uygulanmasının hızlandırılması gerektiği vurgulandı.

Deklarasyon ile ayrıca, ticaretin kolaylaştırılması için iletişim kanallarının korunması gerekliliğine atıfla, çevresel standartlarla ilgili Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve AB Ormansızlaşma Tüzüğü gibi önlemlere yönelik iş birliği yapılması konusunda mutabakat sağlandı.

AB, Doğu ve Güney Akdeniz Ülkeleriyle Akdeniz Pakti'nı Başlatıyor

AB üyesi ülkelerin bakanları, Doğu ve Güney Akdeniz ülkeleriyle Barselona'da bir araya gelerek "Pact for the Mediterranean"ı resmen başlattı. Bu adım, AB ile Akdeniz ülkeleri arasındaki iş birliğini derinleştirmeye yönelik önemli bir aşama olarak lanse edildi.

Avrupa Komisyonu'nun basın açıklamasında, Pakt'ın uygulanması için ortak ülkeler ve paydaşlar arasında katılımı somutlaştıracak

bir Eylem Planı'nın 2026 başında açıklanacağı bildirildi. Pakt, Union for the Mediterranean'ın kurumsal kapasitesi ve bölgesel ağları üzerinden — bölge ülkeleri, AB üyeleri, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplumla birlikte — ortak projeleri hayata geçirmeyi hedefliyor. Toplantıya AB dışından hangi ülkelerin hangi düzeyde katılım sağladığına ilişkin basın açıklamasında yer verilmedi.

AB, Ekvador ile SIFA Müzakerelerini Başlattı

AB ile Ekvador arasında Sürdürülebilir Yatırımların Kolaylaştırılması Anlaşması müzakerelerinin 10 Kasım tarihinde başlatıldığı duyuruldu.

Anlaşma ile yenilenebilir enerji, dijitalleşme, tarım, ulaştırma ve lojistik gibi sektörlerde AB şirketlerinin Ekvador'a yatırım yapması kolay-

laştırılarak, Ekvador'da sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesinin amaçlandığı belirtildi.

Ayrıca, Ekvador'da düzenleyici çerçevenin şeffaflığının artırılması, izin prosedürlerinin basitleştirilmesi, bürokrasinin azaltılması; iş ve çevre standartlarının korunmasının güvence altına alınması hedefleniyor.

AB TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİ

Avrupa Komisyonu'nun Son Dönem Ticari Savunma Araçları Uygulamaları

AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanan;

- 28 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 39.24, 44.21, 73.23 ve 85.16 başlık altında sınıflandırılan ütü masası ithalatında, %18,1 ile %42,3 arasında uygulanan nihai anti-damping önleminin devamına karar verildi.
- 20 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 44.12 başlık altında sınıflandırılan sert ağaçlardan kontrplak ithalatına yönelik %43,3 ile %86,8 arasında değişen oranda nihai anti damping vergisi uygulanmasına karar verildi.
- 19 Kasım tarihli Bildirim ile, Çin menşeli 84.33 başlık altında sınıflandırılan robot çim biçme makineleri ithalatına yönelik damping soruşturmasının başlatıldığı duyuruldu.
- 18 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 28.11 başlık altında sınıflandırılan fosforik asit ithalatına %122,8 oranında geçici anti damping vergisi uygulanmasına karar verildi.
- 13 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 29.17 başlık altında sınıflandırılan adipik asit ithalatına %28,6 ile %46,8 arasında değişen oranlarda geçici anti damping vergisi uygulanması kararlaştırıldı.
- 7 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 48.09, 48.11, 48.16 ve 48.23 başlık altında sınıflandırılan belirli hafif termal kâğıt ithalatına yönelik bir anti sübvansiyon soruşturmasının başlatıldığı açıklandı.
- 6 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 40.11 başlık altında sınıflandırılan yük endeksi 121'i geçmeyen, motorlu taşıtlarda, otobüslerde veya kamyonlarda kullanılan türde yeni kauçuk lastik ithalatına ilişkin bir anti-sübvansiyon soruşturmasının başlatıldığı açıklandı.
- 5 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Çin menşeli 29.33 ve 38.08 başlık altında sınıflandırılan trikloroizosiyanürik asit ithalatında %62,6 ile %78,9 arasında değişen oranlarda nihai anti damping vergisi alınması kararlaştırıldı.
- 4 Kasım tarihli Yönetmelik ile, Brezilya menşeli 44.12 başlık altında sınıflandırılan yumuşak ağaçlardan kontrplak ithalatına %5,4 oranında geçici anti-damping vergisi uygulanmasına karar verildi.

AB, Ferroalyaj İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına Karar Verdi

Avrupa Komisyonu tarafından 18 Kasım tarihinde ferroalyaj ithalatında korunma önleminin hayata geçirildiği açıklandı.

Önlem üç yıl yürürlükte kalacak ve 17 Kasım 2028'de sona erecek.

Komisyon tarafından, yaklaşık 1.800 kişiyi istihdam eden ferroalyaj sanayisini korumak için alınan önlemin ülke kotaları ile yöneti-

leceği, AB'ye gümrüksüz girebilecek ithalat hacminin sınırlandıracağı, kota hacimlerini aşan ithalatta fiyatların belirlenen eşiğin üzerinde olduğu sürece gümrüksüz olarak AB'ye girebileceği, belirlenen eşiğin altında kalan ithalatta ise uygulanacak gümrük vergisinin, vergisiz net fiyat ile belirlenen fiyat eşiği arasındaki farka eşit olacağı açıklandı.

TÜRKİYE - AB

Avrupa Komisyonu Türkiye Raporu'nu Açıkladı

Avrupa Komisyonu, katılım müzakereleri bağlamında diğer aday ülkelerin üyelik süreçlerine dair raporlarla birlikte Türkiye Raporu'nu da 4 Kasım tarihinde açıkladı. Raporda katılım müzakereleri ve ticaret ile ilgili alanlarda;

- Türkiye ile katılım müzakerelerinin 2018 yılından bu yana ilerletilemediği;
- Türkiye ekonomisinin AB ile ekonomik entegrasyonunun üst düzeyde olduğu; Türkiye'nin iyi gelişmiş bir hizmet sektörü ve güçlü imalat ve tarım sektörüne sahip olduğu;
- Türkiye tarafından ticarete bazı teknik engellerin kaldırıldığı, ancak Gümrük Birliği yükümlülüklerini ihlal edecek bazı uygulamaların hala sürdüğü;
- Türkiye'nin malların serbest dolaşımına yönelik kalan tarife dışı engelleri ortadan kal-

dırmaya devam etmesi gerektiği;

- AB Gümrük Kodu'na tam uyum sağlama-sı ve risk esaslı kontrolleri ve basitleştirilmiş prosedürleri AB müktesebatına uygun hale getirmesi gerektiği;
- Gıda, yem ve hayvansal ürün üretiminde AB'nin yapısal standartlarını karşılayacak şekilde iyileştirme yapması gerektiği;
- Pestisit kalıntıları için AB'nin azami sınırlarını karşılaması ve eksiklikleri etkili bir biçimde gidermesinin beklendiği;
- KOBİ'lerin uzun vadeli finansmana erişimini iyileştirmesi gerektiği gibi hususlara dikkat çekildi.

Öte yandan, ülke raporlarına dair Komisyon açıklamasında Karadağ'ın üyelik müzakerelerinde sona yaklaşıldığı belirtildi.

Türkiye-AB İş Zirvesi Brüksel'de düzenlendi

Türkiye-AB İş Zirvesi 17 Kasım tarihinde Brüksel'de gerçekleştirildi. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve European Business Summit (EBS) iş birliğinde düzenlenen etkinliğe Ticaret Bakanımız Sayın Prof. Dr. Ömer Bolat tarafından çevrim içi olarak katılım sağlanırken, etkinlikte Ticaret Bakan Yardımcımız Sayın Mustafa Tuzcu, AB Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürü Gerassimos Thomas, Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürü Geert Jan Koopman ile Türkiye ve AB'den diplomasi ve iş dünyası temsilcilerinin katılımıyla çok sayıda panel gerçekleştirildi.

Türkiye-AB Bilim ve Ar-Ge Diyalogu Brüksel'de Gerçekleştirildi

Türkiye ile AB arasında Bilim, Araştırma, Teknoloji ve Yenilikçilik Yüksek Düzeyli Diyalog 3. Toplantısı, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır ve AB'nin Girişimler, Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Komiseri Ekaterina Zaharieva başkanlığında 28 Kasım tarihinde Brüksel'de gerçekleştirildi.

Toplantıda, sanayide karbonsuzlaşma, yeşil dönüşüm, Ar-Ge ve inovasyon ekosistemlerinin güçlendirilmesi alanlarında Türkiye-AB işbirliği, araştırma ile inovasyonun Türkiye'nin sanayi sektörünün yeşil dönüşümüne sağlayabileceği katkı, Türkiye'nin Avrupa Araştırma Alanı ile entegrasyonunun derinleştirilme-

si, 2021-2028 döneminde 175 milyar avroya çıkarılacak Ufuk Avrupa bütçesinden ülkemiz araştırmacılarının ve girişimlerinin maksimum şekilde faydalanması gibi hususlar ele alındı.

AB, Türkiye'nin Gıda ve Tarım Ürünlerinde 5 Adet Denetim Planlıyor

Avrupa Komisyonu, AB pazarına sunulan gıdaların AB gıda güvenliği, bitki ve hayvan sağlığı kurallarına uygunluğunu sağlamak üzere AB ülkeleri ve üçüncü ülkelerde gerçekleştirilecek denetimlere ilişkin 2026 yılı programını 13 Kasım tarihinde yayımladı.

2026 yılı için gıda-tarım ürünlerinde toplamda 159 denetim planlanmakta olup, bu denetimlerin %51'i üçüncü ülkelerde gerçekleştirilecektir. (önceki yıllarda kontrollerin büyük bölümü AB ülkelerinde gerçekleştirilmekteydi)

Ülkemize yönelik olarak, geçtiğimiz yıl “hayvansal olmayan gıdalar için pestisit kalıntıları” ve “hayvan ve hayvansal ürünlerde ise farmakolojik olarak aktif maddelerin, pestisitlerin ve bulaşanların kalıntılarına” yönelik iki denetim gerçekleştirilmişken, bu defa 5 denetim düzenlenmesi planlanmaktadır.

Ülkemize yönelik denetimler:

- AB'ye ihracata yönelik antep fıstığı ve kuru incirlerde mikotoksin kontrolüne ilişkin mevcut sistemin değerlendirilmesi,
- Geri dönüştürülmüş plastik içeren veya ondan üretilen gıda ile temas eden mal-

zemelerin üretiminde resmi kontrol sisteminin değerlendirilmesi,

- AB'ye ihracata yönelik balıkçılık ürünleri üretimine ilişkin kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi,
- Gıda ışın uygulama tesislerinin (food irradiation facilities) değerlendirilmesi,
- Hayvan ve hayvansal ürünlerde farmakolojik olarak aktif maddeler, pestisitler ve kontaminant kalıntılarına ilişkin kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, alanlarını kapsayacaktır.

AB'de 5 Yeni Ürününüz Coğrafi İşaret Tescili Aldı

AB Resmi Gazetesi'nde 5, 17 ve 20 Kasım tarihlerinde yayımlanan 5 farklı yönetmelik ile, Antep Lahmacunu, Hatay Kaymaz Böreği, İpsala Pirinci, Bursa Kestane Şekeri ve Yenice Ihlamur Balı, AB'de coğrafi işaret tescili aldı. Böylelikle, AB coğrafi işaret tescili alan ürün sayımız 43'e yükseldi.

Öte yandan, AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanan

Bildirim ile, Türk Kahvesi'nin AB'de “Geleneksel Ürün Adı” (Traditional Specialities Guaranteed) almasına yönelik ülkemiz başvurusu yayımlandı. 3 aylık itiraz sürecinin tamamlanmasının ardından, ilgili paydaşlardan bir itiraz gelmemesi durumunda Türk Kahvesi'nin Türkiye'nin AB'de tescil edilen ilk geleneksel ürün adı olması öngörülüyor.

IPA III - GOAL

(Dijital Mentorluğu Üst Seviyeye Taşımak için Daha Yeşil Birlikler)

Aralık ayı içerisinde 24. ayına giren proje, eğitim ve etkinlik planlarıyla 2026 yılı hazırlıklarını sürdürüyor. Aralık ayı boyunca EIC Accelerator ve Eurostars çağrılarını üzerine iki proje başvuru eğitiminin çevrim içi olarak gerçekleştirileceği projede, 2026 yılında sürdürülecek olan Green Challenge programı başvuruları da yakında başlayacak. Erken aşamayı geride bırakmış, ürünü doğrulanmış ve büyümeye hazır teknoloji girişimlerinin başvurularının kabul edileceği program; gerçek pazar ihtiyaçlarına çözüm üretebilecek, uygulanabilirliği kanıtlanmış ve ölçeklenebilir teknoloji geliştiren ekiplerin desteklenmesini hedefleyecek.

IPA III - TACT

(Sürdürülebilir Endüstri Dönüşümü Kilit Sektörlerinin Desteklenmesi)

IPA III Kilit Sektörlerde Çevresel Ayak İzi Takibi ve Azaltılması Projesi, Türkiye'nin sürdürülebilir ve rekabetçi üretim kapasitesini güçlendirmeyi hedefleyen stratejik bir girişim olarak 27 Kasım 2025 tarihinde düzenlenen açılış toplantısıyla resmi olarak başlatıldı. Proje, tekstil, kimya ve lojistik sektörlerinde çevresel performansın artırılmasına yönelik kapsamlı bir dönüşüm süreci sunuyor.

Açılış toplantısında kamu temsilcileri, ihracatçı birlikleri, sektör kuruluşları ve uluslararası paydaşlar bir araya gelerek projenin üç yıllık yol haritasını değerlendirdiler. Sektörlerde çevresel ayak izi azaltımına yönelik dönüşüm sürecinin çerçevesi sunuldu.

Dijital Avrupa/ADİM - MIDAS

(Türkiye'nin Entegre Dijital Üretimini Geliştirme Merkezi)

Türkiye’de kurulan ilk 5 Avrupa Dijital İnovasyon Merkezinden (ADİM) biri olan MIDAS, Dijital Avrupa programı kapsamında geliştirdiği projeye imalat sanayindeki KOBİ’lerin dijitalleşme ve sürdürülebilirlik odaklı dönüşüm ihtiyaçlarına kapsamlı hizmetlerle yanıt vermeyi hedefliyor. 19 Kasım 2025 tarihinde İspanya’nın Valencia bölgesinde faaliyetlerini sürdüren InnDIH ADİM ile tanışma toplantısı gerçekleştirilerek olası iş birliği alanları değerlendirildi. Geçtiğimiz ay <https://ita.marmara.edu.tr/projeler/paydas-haritasi> adresinde yayımlanan Paydaş Haritalama çalışmasına ait metodoloji dokümanının ise 2026 başında yayımlanması hazırlıkları sürdürülüyor.

ILO

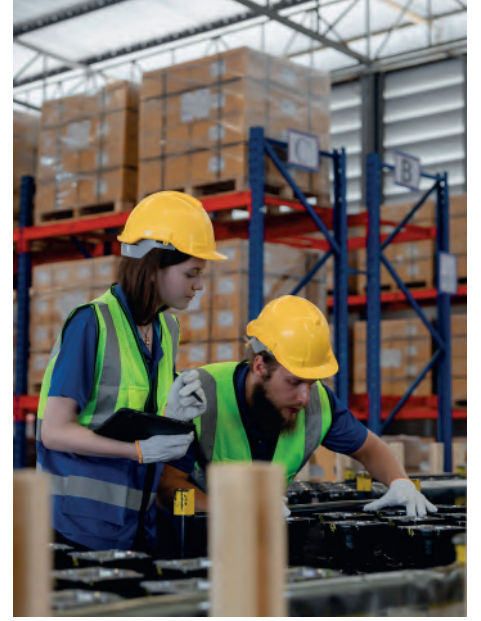
BİRLİK’te Çalışmanın Geleceği

Temmuz 2025’te TİM liderliğinde hayata geçirilen “BİRLİK’te Çalışmanın Geleceği” projesi, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yürütülmekte olan Sosyal Taraflar ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Konusundaki Kapasitelerinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Avrupa Birliği tarafından destekleniyor. ILO bünyesinde yürütülen projeler kapsamında 10-15 Kasım 2025 tarihleri arasında İtalya’nın Torino kentinde, Uluslararası Çalışma Örgütü Uluslararası Eğitim Merkezi (ITCILO) tarafından düzenlenen “Global Academy on Fundamental Principles and Rights at Work” programına katılım sağlandı. Akademi, ILO’nun temel çalışma ilkeleri ve haklarının daha adil, kapsayıcı ve insan odaklı bir iş dünyası vizyonu içinde ele alınmasını hedefliyor. Program hem teknik hem de sosyal yönü güçlü, çok uluslu bir öğrenme ortamı sunarak toplumsal cinsiyet eşitliği, kapsayıcılık ve sosyal adaletin uluslararası düzeyde nasıl desteklendiğini detaylı biçimde inceleme fırsatı sağladı.

İSTKA

Yapay Zekâ ile Tedarik Zinciri Optimizasyonu Projesi

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından fonlanan; İHKİB ortaklığında yürütülen 12 aylık proje, operasyonel mükemmellik ve sürdürülebilirlik hedefleriyle yapay zekânın tedarik zinciri ve üretim süreçlerine entegrasyonunu amaçlamaktadır. 100 firmanın katılımıyla gerçekleştirilecek proje, yapay zekâ olgunluk analizinden başlayarak farkındalık artırma faaliyetleri, hedeflenmiş eğitim programları ve pilot uygulamalar doğru yapılandırılmış bir yaklaşımla ilerletilmektedir. Proje, yapay zekâ destekli uygulamalar aracılığıyla üretim süreçlerinin optimizasyonuna odaklanarak, enerji ve zaman tasarrufu sağlanmasını ve bunun sonucunda karbon ayak izinin önemli ölçüde azaltılmasını hedeflerken, katılımcı firmalar genelinde yapay zekâ yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Ekim 2025 itibarıyla yürütülen projede ihale hazırlık çalışmaları yürütülmektedir.

İSTKA

Hazır Giyim Tedarik Zincirinde İkiz Dönüşüm Projesi

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından fonlanan; TİM ortaklığında yürütülen 12 aylık proje, hazır giyim sektöründe üretim yapan firmaların yeşil ve dijital dönüşüm ekseninde rekabet gücünün ve verimliliğin artırılması suretiyle yüksek katma değerli üretim yapısına geçişini amaçlamaktadır. Proje kapsamında İHKİB bünyesinde İkiz Dönüşüm Merkezi kurulacak, sektör paydaşlarının katılımıyla İkiz Dönüşüm Konseyi oluşturulacak ve yeşil-dijital dönüşüm denetmenleri yetiştirilecektir. 500 katılımcıya yönelik farkındalık seminerleri, 23 pilot firmada COSİİ (Tüketici Sürdürülebilirliği Endüstri Hazırlık Endeksi) ve SİRİ analizleri, dijital olgunluk değerlendirmeleri ve teknoloji yol haritaları oluşturulacaktır. Ayrıca yeşil ve dijital dönüşüm finansman imkânlarına erişim seminerleri düzenlenerek firmaların ulusal ve uluslararası fonlara başvurularının desteklenmesi, sürdürülebilir üretim süreçlerinin optimizasyonu ile enerji tasarrufu sağlanması ve karbon ayak izinin azaltılması hedeflenmektedir. Ekim 2025 itibarıyla projenin hazırlık süreçleri devam etmektedir.

İSTKA

İkiz Dönüşüm Yoluyla Endüstriyel Dekarbonizasyon (IDECTT) Projesi

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından fonlanan; Yeditepe Üniversitesi liderliğinde TİM, Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği ve Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği ortaklığında yürütülen 12 aylık proje, demir, çelik, alüminyum, kimya ve çimento gibi karbon yoğun sektörlerde faaliyet gösteren firmaların yeşil ve dijital dönüşüm süreçlerini hızlandırmayı ve SKDM gibi uluslararası çevre düzenlemelerine uyumlarını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında yapay zekâ tabanlı KarbonBot danışmanlık sistemi ve dijital bilgi kütüphanesi geliştirilecek, 30 pilot firmada karbon ayak izi ölçümü yapılacak ve karbon yönetim planları hazırlanacaktır. En az 400 katılımcıya

yönelik karbon yönetimi, enerji verimliliği, dijitalleşme ve döngüsel ekonomi konularında modüler eğitim programları düzenlenecek, ayrıca yapay zekâ destekli sistemlerin üretim hattı otomasyonu ve Endüstri 4.0 uygulamalarıyla entegrasyonu sağlanacaktır. Proje sonucunda firmaların karbon ölçüm ve yönetim kapasiteleri güçlendirilecek, yeşil iş gücü geliştirilecek ve sektörlerin düşük karbonlu üretim yapısına geçişi desteklenerek uluslararası rekabet güçleri artırılabilecektir. Ekim 2025 itibarıyla projenin hazırlık süreçleri devam etmektedir.